

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

jaarprogramma 2023-2024

De moderne mens weidt uit over de orde en kracht van de natuur. De profeten blijven stilstaan bij grootsheid en de schepping ervan. De mens richt zijn aandacht op het exploiteerbare en begrijpelijke aspect van het universum. De profeet op het mysterie en het wonder ervan.... 'Sla uw ogen op naar omhoog en kijk: wie heeft dat alles geschapen?' De bijbelse mens ziet de natuur niet los van maar in relatie tot God.
A.J. Heschel, God zoekt de mens: Een filosofie van het jodendom. (2005, p. 102)

We gaan een nieuw jaar van kerkelijke activiteiten in, van vorming en toerusting. Het gaat daarin niet om het scoren van punten zoals bij een bijscholing om je vakkennis up-to-date te houden. De vorming is een *omvorming*, een oefening om Christus te volgen. Dat kan betekenen dat je wel de tijd verstaat, maar niet per se bij de tijd hoeft te zijn. De vroege kerk vormde op die manier een tegenbeweging tegen de machten van de dominante cultuur. Nu we als Nicolaïgemeente onze positie zoeken in een post-christelijke wereld komt opnieuw de vraag op hoe te leven. Het verstarde, intellectualistische protestantisme enerzijds benauwt, de dominante cultuur van overvloed en uitbuiting anderzijds laat de ziel verschrompelen.

Het afgelopen jaar is in de gemeente het initiatief opgekomen om groen te leven. Er vormde zich een *werkgroep Duurzame Klaas* die in de Nieuwsbrief regelmatig tips geeft. Het besef dringt door dat er niet alleen grenzen aan de groei zijn, maar dat deze grenzen inmiddels zo ver overschreden zijn dat de ecologische systemen in de natuur uit evenwicht raken en hun herstellend vermogen vrijwel uitgeput is. We onderschrijven het initiatief van deze werkgroep. Het programma voor het komende jaar is dan ook voor een deel in samenwerking met de *werkgroep Duurzame Klaas* opgesteld.

‘Groen moet je doen’ wordt vaak gezegd. En inderdaad alleen maar bedenken hoe erg het is en dat toch niets de vernietiging van ons milieu tegen kan gaan, verlamt. In de ochtenddiensten van de abdij op Iona klinkt elke morgen de oproep tot bezinning: ‘Laat ons, vertrouwend op God's vergeving, in stilte onze tekortkomingen belijden en ons aandeel in de pijn van de wereld onder ogen zien’. Dat is een groen begin van de dag. Ecologisch bewustzijn vraagt om daden, om minder brandstof te gebruiken, om plastic op te rapen, om zorg voor dieren, om reparatie van kapotte middelen, om protest.

Maar in groene doen komen vraagt ook om verdieping. Het roept de vraag op hoe het kan dat in het christendom de notie van heersen over de natuur zoveel ruimte heeft gekregen. Heeft het christendom zelf bijgedragen aan de vervreemding tussen mens en natuur? De

door het christendom gecultiveerde Westerse mens legde als een dictator plunderend en verslindend zijn wil op aan de natuur. Dat lijkt op het beeld van de herder die zichzelf weidt en ziet er heel anders uit dan dat van de herder die dieren verzorgt, genegenheid toont, zoekt en voedt, het beeld van de herder-koning in Ezechiël 34 (Brueggemann). Welk beeld hebben we van onszelf? Wie is de mens?

Licht op groen zou het thema voor het komende jaar kunnen zijn. Maar daar hebben we niet voor gekozen. We hebben een aantal jaren met jaarthema's gewerkt. Dat had als voordeel dat de activiteiten die we organiseerden zich toespitsten. Maar het roept de suggestie op dat we jaarlijks met een projectje in de weer zijn, waarin veel vragen van de gemeente geen ruimte in krijgen. We merken ook dat de trage vragen die we aan de orde stellen niet in een jaar uitgediept kunnen worden. *De werkgroep Vorming en Toerusting* heeft daarom besloten om geen thema's meer te gebruiken. We hopen daardoor dichterbij onderwerpen te komen die in de gemeente leven.

De kerk zelf is evenmin als de natuur een project dat wij wel even maken. Arjan Plaisier, voormalig scriba van de generale synode van de PKN, zegt in een interview (ND 26 08 2023) ter gelegenheid van zijn emeritaat: 'De kerk gaat aan ons vooraf. Wij hoeven haar niet te maken. De kerk komt uit de koker van de Allerhoogste. Het is de gemeenschap die zich vormt rond Jezus Christus, de opgestane Heer. ... Van die kerk ben ik een levend lidmaat; althans, dat hoop ik.' En: 'De plaatselijke gemeente is niet de kring van bevlogen mensen die bijeenkomen om met veel enthousiasme hun feestje te vieren. Nee, je wordt opgewacht.'

Het programma biedt kerkdiensten, film, activiteiten en bezinningsbijeenkomsten. Het is mooi. Maar het begint ermee dat er op je wordt gewacht.

De Commissie Vorming en Toerusting

Duurzame Klaas

Een deel van dit jaarprogramma is samengesteld door de werkgroep Duurzame Klaas. Deze werkgroep organiseert activiteiten om de gemeenteleden meer bewust te maken om goed met de Schepping om te gaan. En om te laten zien wat we als kerk doen aan duurzaamheid. Niet alleen als individu, maar ook in connectie met het geloof. En aansluitend bij initiatieven van andere Utrechtse kerken.

Contactpersoon van Duurzame Klaas is Aurélie Lange.

Zondag 8 oktober / Groene Kerkdienst

Met nagesprek in de tuinzaal

Velen binnen én buiten de Kerk zijn begaan met wat er gebeurt met en op onze aarde. We zien veel somber stemmende dingen als extreme hittegolven, zware regenval en overstromingen, mislukkende oogsten en zo meer. Maar gelovigen (van welke religie of stroming ook) willen ook altijd verder kijken, en verlangen er naar hoop te koesteren op vernieuwing en herstel van de aarde. Om die reden spreken zij graag – in navolging van de Bijbel – over *Schepping*: de aarde met al zijn vegetatie, wateren, dieren en mensen levend in goede onderlinge verhoudingen, zoals de Eeuwige het bedoeld heeft, zoals Hij/Zij haar geschapen heeft, voortgebracht. Dat allen op aarde tot recht kunnen komen, tot bloei. Jaarlijks vraagt de Wereldraad van Kerken aandacht voor de thematiek van de goede Schepping in de vorm van de *Scheppingszondag*. Graag sluiten we als Nicolaïkerk daar op 8 oktober a.s. bij aan.

Als thema voor dit jaar koos de Wereldraad voor *Let justice and peace flow (Laat recht en vrede vloeien)* met een verwijzing naar Jesaja 43, 19. Lezingen in deze dienst zijn Amos 5, 21-24 en Johannes 37-39. De Psalm van de zondag is Psalm 85.

Na afloop is er in de Tuinzaal een nagesprek, over de liturgie en de uitwerking van het thema in de dienst.

Zondag 26 November / Lunch en Film

The letter (de brief)

Vier jonge mensen worden in een persoonlijke brief door de paus uitgenodigd om naar Rome te komen. We volgen de persoonlijke verhalen van een jonge klimaatactiviste uit India, een klimaatvluchteling uit Senegal, de leider van een Braziliaanse inheemse gemeenschap en twee klimaat- en biodiversiteitsonderzoekers uit Hawaï. Daarna zien we hun ontmoeting met elkaar en hun gesprek met de paus. Samen wordt gezocht naar oplossingen voor de natuur, de inheemse bevolking, de armen en de jongeren. Tussendoor wordt informatie gegeven over de planetaire crisis en de tol die het eist van de natuur en de mensen.

De documentaire ging 4 oktober 2022 in première en is ontstaan naar aanleiding van de encycliek *Laudato Si (Wees Geprezen)* - met een verwijzing naar het Zonnelied van St Franciscus uit 2015 met als ondertitel 'over de zorg voor ons gemeenschappelijk huis'.

Deze encycliciek gaat over hoe alles met elkaar verbonden is, en dat de manier waarop we met de aarde omgaan niet los staat van hoe we voor elkaar zorgen. Een bijzondere film over een bijzondere encycliciek (voor alle mensen wereldwijd) over een bijzonder initiatief, waarin gesproken wordt met jongeren die normaal niet gehoord worden aan de vergadertafels.

De film duurt 80 minuten en is Nederlands ondertiteld.

Locatie: Tuinzaal

Aanvang: 12:00 uur lunch, 12:30 uur film

Donderdag 8 februari / Maaltijd en Film

Don't look up – Adam McKay 2021

Wat als een komeet op de aarde afstevent en de levens van alle mensen in gevaar brengt? Lukt het de mensheid om samen te werken om deze ramp te voorkomen? In deze nieuwe satire van Adam McKay blijkt dit nog behoorlijk lastig te zijn. *Don't Look Up* biedt een sterke metafoor over hoe media, politiek en grote bedrijven het gevaar van de klimaatcrisis niet kunnen of willen zien.

Locatie: Tuinzaal

Aanvang: 18:00 uur maaltijd, 19:30 uur film

Kosten: vrijwillige bijdrage

Aanmelden voor de maaltijd via VenT@nicolaikerk.nl, uiterlijk 5 februari

Donderdag 15 februari t/m donderdag 21 maart / Ochtendgebed

Huis voor de Ziel

Gedurende de 40-dagen tijd is er elke dinsdag en donderdag een ochtendgebed in de kerk. Nadere informatie volgt.

Maart / Lezing

Filosofische lezing rond getuige zijn van de waarheid

De waarheid die zich voordoet in begrippen, helder beschenken als door het felle licht van middagzon, wordt om met de Engelse dichter Larkin te spreken 'elke week minder herkenbaar' (in gedicht Church Going, 1954). We beseffen dat deze verlichting een eigen constructie is die waarheid gevangen houdt. Het beeld van de middagzon maakt

plaats voor het beeld van de dageraad, zegt de filosoof Gert-Jan van der Heiden: 'De eerste lichtstralen melden zich en maken voorzichtig de eerste contouren zichtbaar van iets wat nog ongezien was (2021, 307). Wat betekent het om getuige te zijn van de waarheid die nog ongezien is en om een stem te geven aan degene die geen stem heeft?

De avond waarin we dit willen uitdiepen, is nog in voorbereiding. Nadere informatie volgt.

Woensdag 17 april / Liturgisch leerhuis

Zendt Gij uw geest, dan komt er weer leven, dan maakt Gij uw schepping weer nieuw...

Een verkenning van de (antwoord) Psalm (104) voor Pinksteren. God wordt verheerlijkt als de Schepper van hemel en aarde. Op de eerste scheppingsdag zweefde de geest van God over de wateren (Gen. 1,2). Met Pinksteren is die geest van God opnieuw werkzaam en worden wij ons nog dieper dan met Pasen bewust dat door Jezus' verrijzenis een nieuwe schepping is doorgebroken.

Bij uitstek vers 30 van deze psalm wordt op het Pinksterfeest de *gemeenschap als 'antwoord' in de mond wordt gelegd: Zendt Gij uw geest, dan komt er weer leven, dan maakt Gij uw schepping weer nieuw.*

We kijken in het eerste deel van avond naar de verschillende lagen in de Hebreeuwse grondtekst (ds. Dirk Neven, wijkpredikant Nicolaikerker), en aansluitend verkennen we de verschillende 'verwerkingen' in de vocale kerkelijke traditie (kerkmusici Nicolaikerker)

Locatie: Nicolaikerker

Aanvang: 20:00 uur

Zondag 28 april / Kerkdienst met ds Sifra Baaijen

Met nagesprek in de tuinzaal

Sifra is betrokken bij Christian Climate Action (CCA). Deze actiegroep vormt een christelijk antwoord op de klimaatcrisis. Dit doen ze door aanwezig te zijn bij acties van Extinction Rebellion.

Extinction Rebellion is bekend van de ontwrichtende klimaat protesten. Volgens hen is de urgentie zo hoog dat geweldloze burgerlijke ongehoorzaamheid geoorloofd is. Ze schuren hierbij vaak aan tegen het wettelijk toelaatbare.

CCA is een los verband van christenen die bij deze protesten aanwezig is. Tijdens de protesten verzorgen ze vieringen, waar iedereen bij kan aansluiten. Ze organiseren ook zelf acties, bijvoorbeeld met spandoeken bij kerken in Utrecht tegen het pensioenfonds PFZW. Sifra is als predikant aanwezig bij diverse protesten.

Ze zal deze morgen een gewone dienst verzorgen.

Na de dienst is er in de Tuinzaal de mogelijkheid om met haar in gesprek te gaan over de aanwezigheid van CCA bij de klimaat protesten. Hoe is je positie als christen tegenover de overheid? Kan de kerk zich verbinden aan dergelijke acties? Wat betekent het om als predikant dergelijke acties te doen? We hopen met elkaar een (veilig) gesprek te hebben. Niet met als doel tot een eenduidig antwoord te komen, maar om elkaar uit te dagen in onze opvattingen rondom geloof en (klimaat)protest.

Langer lopende activiteiten

Vanaf woensdag 20 september | Meditatiegroep

Huis voor de Ziel

Meestal is er een korte inleiding, een lichaamsscan of ademhalingsoefening, een tekst en gebed, gevolgd door minimaal een kwartier stilte voor meditatie. Aanmelden is niet nodig, je kan gewoon naar de kapel komen

Wanneer: Op woensdag van 19:00-19:30 uur, de deur is open vanaf 18.45 uur.

Locatie: Nicolaikerkerk, kruiskapel

Informatie: bij Agnes van der Vecht of Karin van Straten

Vanaf dinsdag 26 september | Leeskring

Wie is de mens? – Abraham Joshua Heschel

Hoe moet ik het bestaan leiden dat ik ben als mens? Wat is mijn bestemming? – vragen die iedereen zich op gezette tijden stelt (als het goed is). Dit seizoen wagen wij het avontuur van deze vraag aan de hand van de Abraham Joshua Heschel, een stem uit de joods-religieuze traditie.

In “Wie is de mens?” verkent Heschel mogelijke antwoorden die ons als mens concreet verder kunnen helpen. ‘Ik heb een opdracht, dus ik ben’ ziet hij als de kern van ons mens-zijn. In het vervullen van onze opdracht wordt het eigen verhaal onderdeel van een groter verhaal. Ieder kind en elke volwassene met een taak voelt zich nuttig.

Op mystiek niveau geldt dit ook: de goddelijke roep om het leven te dienen, het antwoord van de mens op de vraag van de Eeuwige aan jou gesteld – geeft zin aan ieders unieke bestaan.

Heschels theologische en filosofische klassieker is een mystiek en aards kleinood over de mens, zijn wezen en zijn rol op aarde. Het is intiem en oprecht, als in een gebed.

Het boekje heeft 6 hoofdstukken, die we in een vijftal avonden willen bespreken. Op de eerste avond zal een korte inleiding worden gegeven op Heschel en zijn werk en leven.

Abraham Joshua Heschel (1907-1972) was rabbijn en doceerde joodse ethiek en mystiek. Hij was bevriend met en inspirator van Martin Luther King.

Wanneer: op dinsdagen van 20.00-21.30 uur

Locatie: Nieuwe Gracht 161 (fam. Van Veelen), tenzij anders aangegeven

Data: 26 september, 31 oktober, 28 november, 30 januari en 27 februari

Opgave: bij Arthur Hegger athegger@gmail.com of via dirk@predikantneven.nl

Wie is de mens, Abraham Joshua Heschel. Met een voorwoord van Jean-Jacques Saurmond. Paperback, 176 pagina's. Skandalon, 2022. € 20,99.

Vanaf dinsdag 10 oktober | Kring

Bijbelwerkplaats

Wat is de samenhang van al die verhalen in Genesis? Wat houdt de Thora (de boeken van Mozes) bij elkaar? Waarom kwamen daarna nog 'Profeten' en 'Geschriften'? Waarin verschilt de christelijke lezing van het 'Oude Testament' van de Joodse lezing van de 'Hebreeuwse Bijbel'?

Waag het bijbelavontuur en doe mee! Bij opgave wordt het materiaal voor je vermenigvuldigd. Je kunt ook gewoon eens komen kijken of het wat voor je is!

Per keer wordt een kleine bijdrage gevraagd voor de zaal in de Johannes Bernardus Kerk en voor koffie en/of thee.

Wanneer: dinsdag van 14.15-15.45 uur (inloop vanaf 14.00 uur)

Locatie: H. Johannes-Bernarduskerk, Oranje Nassaulaan 2, Hoograven

Data: 10 oktober, 31 oktober, 21 november, 5 december.

data 2024 volgen nog.

Opgave: bij Riny Daverschot, (rijdaverschot@kpnmail.nl, tel. 2 51 71 77) of Dirk Neven dirk@predikantneven.nl

Vanaf 11 november | Present, aan de slag!

Diverse data

Kerk zijn krijgt niet alleen vorm in de zondagse diensten maar ook daarbuiten, met gemeenteleden en andere wijk- en stadsgenoten. Stichting Present verbindt mensen met een hulpvraag aan mensen die hulp kunnen bieden. Samen met stichting Present heeft de diaconie drie data gekozen waarop we aan de slag gaan in de wijk/stad. Deelnemen aan een project van Stichting Present is een mooie kans om nieuwe mensen te leren kennen van binnen en buiten de gemeente. Noteer je de data vast? Zodra de datum in zicht komt volgt meer informatie. Je kunt je vast opgeven voor één project of voor alledrie. Met leeftijd en mogelijkheden houden we zo goed mogelijk rekening, laat dit dus geen belemmering zijn.

Wanneer: zaterdagen 11 november, 3 februari en 6 april.

Meer informatie en aanmelden:

Christien Beuving: cpbeuving@gmail.com (06-23 61 25 60)

Vanaf dinsdag 13 februari | Leeskring

Groene Theologie – Trees van Montfoort

Steeds meer mensen hebben vragen bij de ecologische crisis. Wat betekent deze voor de mensheid en de schepping, en welke analyse en antwoord kan het christelijk geloof bieden? In dit theologische boek worden vanuit de grondtekst van de bijbel nieuwe inzichten en perspectieven geboden, en gelegd naast opvattingen uit de brede christelijke traditie. We bespreken wat dit voor de christelijke boodschap in onze tijd en voor ons geloof betekent.

We willen ons in 5 avonden in deze vragen verdiepen.

Het boek is zo geschreven dat afzonderlijke thema's goed te onderscheiden zijn. Daarom is deelname aan de kring ook mogelijk voor losse avonden.

Wanneer: op dinsdagen om 20:00 uur

Locatie: Wordt tijdig aan de deelnemers doorgegeven.

Data: op dinsdagen 13 februari, 12 maart, 9 april, 7 mei, 28 mei om 20.00 uur.

Gespreksleiding en opgave: Henk Jan Veerman hj.veerman@kpnmail.nl en Karin van Straten karinvanstraten@online.nl

Groene theologie, Trees van Montfoort. Paperback, 320 pagina's.

Skandalon, 2019. € 27,50

Doorlopend | Kring **20'ers/30'ers**

De kring gaat in september weer van start.

We eten vaak samen maar je kan ook na het eten aansluiten.

Wanneer: in overleg, wisselende avonden.

Waar: in overleg bij iemand thuis.

Heb je interesse of wil je meer weten? Neem dan contact op met Annelies Schouten,
06 12 97 92 90, annelies-schouten@hotmail.com

Jaarprogramma 2023-2024

Vanaf woensdag 20 september | Meditatiegroep

Vanaf dinsdag 26 september | Leeskring (Wie is de mens?)

Zondag 8 oktober | Groene Kerkdienst

Vanaf dinsdag 10 oktober | Bijbelwerkplaats

Vanaf 11 november | Present, aan de slag

26 november | Lunch en film

8 Februari | Maaltijd en Film

Vanaf 13 februari | Leeskring (Groene Theologie)

Vanaf 15 februari | Ochtendgebed 40-dagentijd

Maart | Lezing

17 april | Liturgisch leerhuis, psalm 104

28 april | Kerkdienst met ds Sifra Baaijen (Christian Climate Action)

Doorlopend | 20'ers/30'ers kring